

OPERACIÓ AIGUABARREIG*

Marta Pena Planell

Aquest article descriu una experiència d'aprenentatge servei duta a terme dins de l'Operació Aiguabarreig.¹ Ens referim als Camps de Cooperació i Descoberta que es desenvolupen en el particular ecosistema que forma l'Aiguabarreig en la comarca del Baix Cinca. Els Camps pretenen informar i conscienciar respecte a temàtiques mediambientals i alhora oferir als joves una oportunitat de realitzar ells mateixos alguna tasca de conservació o de millora de l'entorn.

L'escrit s'estructura en set apartats estretament relacionats amb les fases del projecte: el primer, "Què és l'Operació Aiguabarreig", presenta les peculiaritats d'aquesta zona natural i emmarca l'experiència dels Camps; el segon, "Preparació del Camp", explica els primers contactes per informar i acordar els trets del projecte; el tercer, "Arribada i immersió", narra la primera presa de contacte i les primeres informacions que reben els joves en arribar; el quart, "Activitats d'animació", ens presenta els jocs i propostes de relació que ajudaran a cohesionar el grup; el cinquè, "Servei a la comunitat", descriu les diferents tasques en benefici de la comunitat que realitzen els participants als camps; el sisè, "Reflexió i avaluació", serveix per prendre consciència del que s'ha viscut i per extreure'n recomanacions sobre possibles millores per a properes intervencions; el setè i darrer punt és un ràpida consideració sobre per què els camps es poden considerar una experiència d'aprenentatge servei.²

Què és l'Operació Aiguabarreig

L'Aiguabarreig és una zona emplaçada al nord-est de la península Ibèrica que es caracteritza per la confluència del Cinca, el Segre i l'Ebre. S'estén per 450 ha de la comarca del Segrià, dins dels municipis de Massalcoreig, la Granja d'Escarp i Seròs. Està protegida per la seva avifauna i per la gran riquesa biològica i paisatgística, que la converteix en un gran centre d'interès per a molts naturalistes i amants de la natura. Hi conviuen espècies de flora i fauna ben diferents, però els ocells són el grup més destacat, amb gran varietat de rapinyaires i aus d'ambients esteparis, a part d'incloure també una extensa representació d'espècies amenaçades a Europa. El motor econòmic de la zona el constituïa la mineria i l'agricultura, sectors que han decaïgut els últims anys i s'han substituït per un turisme de natura dedicat a la pesca i a la navegació.

---

* Aquest article forma part d'un projecte de recerca més ampli –"Aprenentatge servei: una proposta d'educació en valors"– que s'ha realitzat al GREM (Grup de Recerca en Educació Moral) de la Facultat de Pedagogia de la Universitat de Barcelona sota la direcció de Josep Ma Puig Rovira i Xus Martín García. Ha rebut diversos ajuts ARIE concedits per l'Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca (AGAUR) de la Generalitat de Catalunya. Marta Pena Planell és estudiant de pedagogia de la Universitat de Barcelona i participa com a investigadora al GREM.

¹ Vull agrair a Francesc Serra, Sebastià Què, Dani Tortajada, Dani Cadilla, Ernest Ramos, Guillem Chacon i Joan Carles Fernández la seva col·laboració activa durant tot el temps que va durar l'observació. Les facilitats que em van donar per poder fer la nostra feina i el seu acolliment han fet que viure de prop l'Operació Aiguabarreig hagi estat un veritable plaer.

² La metodologia emprada per a l'elaboració d'aquest article ha estat la pròpia d'un treball etnogràfic. Les tasques d'observació i participació en cada un dels moments de l'activitat s'han dut a terme durant el curs 2008-2009.

Per tal de contribuir a preservar la zona i alhora aprofitar al màxim el seu potencial, l'Escola de Natura de l'Aiguabarreig ja fa setze anys que va començar un seguit d'activitats pedagògiques de descoberta del patrimoni, interpretació del medi i promoció de la zona. Activitats d'educació ambiental pensades per a tots els nivells educatius, des de l'Educació Infantil fins a la Universitat, i adreçades també a famílies, col·lectius diversos i fins i tot experts interessats en la zona. Una manera d'atreure turisme ambiental del país i de l'estranger.

La zona compta també amb una Estació Biològica que es dedica a fomentar l'estudi, descoberta i salvaguarda del patrimoni natural de l'Aiguabarreig. Es realitzen projectes internacionals de recerca i campanyes d'estudi i salvaguarda del patrimoni natural amb organitzacions d'arreu del món. Des de 1993 es realitzen camps de treball, campanyes, colònies i campaments naturalistes. Al llarg de l'any es fan estudis de camp de tota mena i accions de salvaguarda del territori, com ara vigilància de nius d'espècies en perill, reforestacions, acció directa contra les agressions, i altres accions de servei en favor de l'entorn natural.

En aquest context, el projecte que estem comentant va néixer per ajudar a conservar el patrimoni i en especial ajudar a refer els danys ocasionats a l'espai natural de l'Aiguabarreig després que l'any 2003 un atemptat destruís totalment l'Escola de Natura. Va ser llavors quan l'Associació d'Antics Escoltes i Guies va fer una crida als seus membres per crear un equip coordinador i començar l'anomenada "Operació Aiguabarreig" i amb ella els Camps de Cooperació i Descoberta. Els camps són una proposta d'aprenentatge servei on els joves de diferents grups d'escoltisme, mitjançant accions de treball i d'aprenentatge que es realitzen a l'Aiguabarreig durant diferents caps de setmana a l'any, contribueixen a assolir els objectius previstos de conservació del patrimoni natural i recuperació de l'Escola de Natura. Els camps assoleixen la seva força educativa gràcies a la suma d'activitats informatives, de presa de consciència i motivació, d'animació i de realització de treballs de salvaguarda del territori.

Cada camp té una durada de dos dies festius en els quals participen una o dues unitats de diferents caus. És desitjable la trobada de dos agrupaments perquè l'intercanvi ajuda a millorar l'assoliment dels objectius del projecte i n'enriqueix els resultats. El servei més rellevant durant els darrers anys ha estat la creació d'un jardí de papallones a Massalcoreig i Seròs. Però també es treballa en la construcció i manteniment de caixes niu, l'ajuda a l'anellament d'aus, la posada al dia del jardí de papallones i altres accions que fan de l'Operació Aiguabarreig un bon projecte d'aprenentatge servei.

Preparació del Camp

Abans de viatjar a la zona de l'Aiguabarreig en la data programada per realitzar el Camp, s'han d'haver fet un seguit d'accions molt importants per a la bona organització de l'estada i per a la correcta informació i preparació tècnica dels joves.

En un primer moment, els coordinadors han de fer un treball de connexió amb els diferents agrupaments per tal de concretar els que estan interessats a participar en l'Operació Aiguabarreig i sobretot per fixar les reunions prèvies d'intercanvi d'informació i presa d'acords pràctics imprescindibles. Una feina notable de gestió de correus electrònics i de trucades. Tal com hem dit, la combinació ideal és aconseguir la participació en un mateix camp de dos grups pertanyents a diferents agrupaments. Així s'aconsegueix afegir als objectius de sensibilització i servei ambiental un important treball de relació i enriquiment personal entre joves de diferent procedència. Un cop es tenen dos grups compromesos a col·laborar en un camp de treball i queden acordades unes dates de cap de setmana, podem dir que formen part d'una acció de l'Operació Aiguabarreig.

A partir del moment que dos grups formen part de l'Operació Aiguabarreig es realitza una primera reunió entre els coordinadors del projecte i els caps dels dos agrupaments escoltes per donar informació, acordar els horaris, explicar el servei que han previst els responsables de l'Escola de Natura, concretar el material necessari, organitzar les feines que s'han de fer abans de la sortida, resoldre dubtes i aclarir qüestions d'interès. Un cop

tothom està informat i s'ha acordat el programa del Camp, sempre elaborat i modificat de forma flexible per ajustar-se als desitjos d'ambdues parts (coordinadors i participants), en funció del servei que calgui realitzar es dóna als caps dels agrupaments participants la informació i el material necessari perquè treballin amb els joves durant les sessions prèvies al camp.

Abans del camp destinat a penjar caixes niu, s'entreguen als joves les instruccions i el material necessaris per començar a endinsar-se en el projecte: primer, coneixent el que són i quin sentit té construir caixes niu i, segon, elaborant les caixes niu que hauran de portar fetes al Camp per penjar-les. En aquest cas cal haver fet bona part de la feina abans de la sortida i cal tenir ben clar que ajudant al manteniment de les espècies s'està fent un servei a la comunitat. De la mateixa manera un altre treball previ és l'elaboració de menjadores per a mallerengues o l'adquisició de coneixements sobre algunes plantes aromàtiques per al manteniment o l'ampliació del jardí de papallones.

En definitiva, amb les tasques prèvies al Camp de l'Operació Aguabarreig es recullen totes aquelles accions necessàries per familiaritzar-se amb el projecte, adquirir els coneixements inicials necessaris i fer les tasques prèvies que requereixi la realització del servei al territori. A més, és un bon moment per adonar-se del sentit cívic del projecte en el qual s'està participant. Aquesta primera fase és bàsica per endinsar-se amb bon peu en el projecte que es durà a terme un cop arribats al Camp.

Arribada i immersió

Un cop arribats a l'Aiguabarreig els nois i noies dels agrupaments s'instal·len al Casal de Joves que es troba a Massalcoreig i gaudeixen d'una estona de temps lliure per passejar per la zona propera al Casal i conèixer els límits del poble. És un moment per familiaritzar-se amb l'entorn: alguns ho fan pujant als arbres, preguntant sobre el paisatge, començant a fer observacions, demanant informació sobre algun aspecte o simplement sentint, mirant i xerrant els uns amb els altres. Són els primers moments d'ubicació i d'apropament d'un grup a l'altre, el primer pas de l'intens procés de coneixença i treball cooperatiu que els espera.

Una cop instal·lats, la visita al Centre d'Informació pren el protagonisme en el procés d'arribada i immersió en l'Operació Aguabarreig. En aquest espai, el naturalista de la franja explica als joves la situació geogràfica de la zona, les característiques de l'entorn i les peculiaritats del paisatge. Per altra banda, el Centre d'Informació té un gran avantatge perquè funciona com un petit museu que presenta moltes rèpliques dels animals que es trobaran als voltants. Aquests elements afavoreixen la transmissió d'informació, així com la feina d'imaginar la mida real i moltes altres característiques de cada una de les espècies considerades. És un espai informatiu de gran eficàcia pedagògica.

L'especialista els informa sobre el nom de les espècies, el medi on viuen, així com de curiositats i peculiaritats sobre alguns animals. D'aquesta manera comença un aprenentatge que més endavant els servirà per identificar en la realitat els animals. És una estona per fer preguntes, per permetre que els nois i noies exposin els coneixements previs que tenen sobre alguns animals, perquè imaginin els seus cicles de vida, per aprendre i alhora sentir-se còmodes, sense por, amb bon humor i distensió. Es genera un clima agradable que permet el coneixement entre els joves dels dos agrupaments i que afavoreix un ric intercanvi de coneixements tant entre iguals com amb l'educador. Un cop acabades les intervencions es deixa temps per fer fotografies, mentre comenten aspectes de l'explicació que podran usar durant les activitats de servei.

Si bé és cert que els espais educatius més formals tenen especial importància en l'Operació Aguabarreig, també els moments no formals acaben jugant un paper formatiu insubstituïble. De fet es donen sovint durant tot el projecte i acaben per configurar la mateixa essència dels Camps de Cooperació i Descoberta. La caminada per la badina és un exemple clar d'aquests moments d'educació no formal. Un cop els joves surten del Centre d'Informació, vorejant el riu per la badina fan camí fins a arribar al bosc on realitzaran algun dels serveis programats. Aquest camí és un espai idoni per adquirir nous co-

neixements, el naturalista de la franja i els coordinadors del projecte aprofiten cada detall o cada troballa per aportar un nou coneixement i fer partícips els nois, animant-los a compartir el seu saber amb els altres companys. Qualsevol aportació d'un element, nomenclatura o curiositat trobada pel camí esdevé una oportunitat d'aprenentatge que els joves reben amb molt interès i motivació. El mateix succeeix quan es camina per paisatges d'arbres fruiters, molt comuns a la zona. Sense cap activitat programada, però sense perdre l'oportunitat d'aprendre o descobrir que caracteritza tot el projecte, es dona informació i es formulen preguntes als joves.

La identificació d'ocells és també un element recurrent dins d'aquests moments educatius que sorgeixen espontàniament. En ocasió d'una activitat d'anellament d'ocells se'n fa una completa identificació, i la caminada per la badina i la visita a l'aguait de la passera (torreta d'observació d'aus) ofereix bones oportunitats per a la identificació d'avifauna que ajuda a recordar explicacions i noms prèviament ensenyats al centre d'informació.

–Ei, nois! mireu cap a la llunyania. Veieu aquella au que està nedant al riu, heu vist quines cames més llargues?

–Sí! Es un Bernat Pescaire! –responen dos nois alhora.

–Les cames són llargues i el bec té forma de...

Aquest procés complex i a vegades poc conscient, aquestes preguntes induïdes que es donen en moments no formals, aquestes respostes sovint reforçades positivament, ajuden a fer més significatius els aprenentatges, ja que arriben als joves de forma molt subtil obligant-los a relacionar conceptes i fer memòria del que saben i han après.

Activitats d'animació

El Camp ha de tenir moments de joc, de relació i de gresca. Els ha de tenir per reforçar els aprenentatges, per facilitar la coneixença amb els companys i companyes de l'altre agrupament, per divertir-se junts i també perquè fent amics es posen les bases de la cooperació, que tant necessària serà a l'hora de realitzar les activitats de servei.

La primera activitat d'animació combina el joc amb l'aprenentatge. El Joc del Kim és un repte per a la memòria, la capacitat de relació i observació i la velocitat a l'hora d'emprar aquestes destreses. Aquesta activitat té el seu espai particular dintre de l'Operació Aiguabarreig: s'acostuma a plantejar després de la visita al centre d'informació. A grans trets, el Joc del Kim requereix unes fitxes amb el dibuix de diferents espècies d'ocells pròpies de la zona de l'Aiguabarreig amb el nom que les identifica a la part de baix. Els nois i noies disposen d'un temps limitat per mirar-les i memoritzar-les relacionant l'animal amb el seu respectiu nom. Després se'ls dona un paper, les fitxes es barregen i se'ls dona la volta. A l'altra cara hi ha el dibuix del mateix ocell i un número que l'identifica. Un cop girades els nois disposen d'uns minuts per relacionar cada ocell numerat amb el nom que han de tenir memoritzat. Cadascú individualment anota el número que veu junt amb la imatge de l'ocell i el nom que recorda. El joc es pot fer en petits equips, de manera que en conjunt han d'aconseguir fer el màxim nombre d'encerts possibles. És una activitat on cadascú es posa a prova individualment i a la vegada col·labora amb el seu grup per aconseguir conjuntament el major nombre d'encerts. Aquest joc ajuda a identificar els ocells i a recordar el seu nom, ja que algunes de les espècies s'han presentat durant la visita al Centre d'Informació o s'han observat directament a l'entorn.

La nit és un dels moments importants pel que fa a les relacions personals, una estona per a la socialització i la convivència. Ja hem dit que els participants al Camp pertanyen a diferents agrupaments i que això és una oportunitat per conèixer altres nois i noies. Durant tot el dia han estat aprenent i treballant junts: veient-se les cares, compartint somriures, intercanviant coneixements, explicant anècdotes, usant els mateixos estris i realitzant una tasca comuna. Un cop arriba la nit estan més relaxats, és temps de descans, de gresca i d'intercanvi. A més, sembla que a la nit els valors implicats en la relació interpersonal prenen forma amb més facilitat, s'encarnen en accions amb més espontaneïtat, més descaradament que durant el dia.

El sopar és un moment de germanor en què ben afamats seuen en cercle, canten un bon profit i comencen a menjar i a compartir. Cap noi haurà de patir per haver-se deixat un plat o una forquilla, la solidaritat està servida i les ganes de bon clima també. Un cop sopats comencen les danses i balls, una activitat de gresca esperada per tots i totes. El ball incrementa l'energia i produeix confiança. Jocs i balls precisen un mínim de contacte que trenca la barrera de la vergonya i crea amistat anant més enllà del tracte cordial però un pèl fred que hi havia des de l'arribada.

El vespre es clou amb un joc de nit que es realitza pel poble. Durant el dia han tingut temps d'investigar i de familiaritzar-se amb els voltants del casal i del poble, ara de nit és el moment de posar a prova la seva orientació. Els dos agrupaments es barregen, i jugant i rient es van coneixent encara més. Aquests llaços seran factors essencials per garantir l'èxit del servei que es realitzarà l'endemà. Les activitats d'animació proposades pels coordinadors i els caps de cada agrupament en els descansos i durant la vetllada de nit són un element indispensable del projecte. El treball conjunt i la cooperació que permet un grup cohesionat esdevenen elements clau del projecte per assolir aprenentatges i accions més significatives.

Servei a la comunitat

L'activitat de servei és una de les fases que dóna sentint a l'Operació Aiguabarreig i que la caracteritza com un bon projecte d'aprenentatge servei. Entenem que el servei és el moment en el qual els nois i noies dels dos agrupaments s'arremanguen i es posen a fer conjuntament una feina en benefici de la comunitat, o dit d'una altra manera: es posen a "aprendre fent" o a "aprendre aplicant" el coneixement que han rebut prèviament. És el moment de la posada en pràctica d'una acció cooperativa que revertirà tant en ells mateixos com en la comunitat i l'entorn.

Segons les necessitats de cada moment, en cada Camp es duu a terme un tipus de servei diferent. Amb motiu de recuperar espècies d'ocells pròpies de l'Aiguabarreig i d'oferir habitatge per contribuir a la reproducció d'algunes espècies, un dels serveis que els joves tenen oportunitat de realitzar és la instal·lació de caixes niu. Les caixes es construeixen als respectius caus abans d'arribar al Camp. Cada grup disposa d'instruccions, del material necessari per construir-les i d'una breu informació sobre l'ocell que l'habitarà, coneixement que s'aprofundirà un cop s'arribi a l'Aiguabarreig per realitzar el camp de treball. A més de les habilitats manuals i d'interpretació de les instruccions que es desenvolupen en la construcció de les caixes, es posa a prova la capacitat de treball en equip ja que tots han de participar en la seva construcció. És important també acceptar el compromís de portar-les enllestides el cap de setmana que està previst el Camp, no hi poden haver retards ni oblitats. Un cop a l'Aiguabarreig, el primer pas per instal·lar les caixes niu en la zona escollida és fer recerca dels arbres més idonis pel que fa a la seva alçada i situació. Una vegada escollits, els joves, amb l'ajuda dels companys, monitors i col·laboradors del projecte hauran d'enfil·lar-se a l'arbre amb la finalitat d'instal·lar les caixes assegurant-se de fer una bona subjecció perquè ni la pluja ni el vent puguin fer-les caure.

Quan el grup de joves és molt nombrós, s'acostuma a dividir per fer activitats alternatives. Aquest fet permet que tant en les activitats com en els serveis s'oferixi una atenció més personalitzada que facilita que els nois i noies puguin participar més activament en les activitats plantejades. Una de les activitats que es fan en aquesta modalitat alternativa és l'anellament d'ocells. Es pot considerar més una activitat d'observació i d'aprenentatge que de servei, però té molt interès i sempre és possible fer algunes contribucions rellevants. Per a l'anellament es disposa de l'experiència d'un ornitòleg que explica els avantatges de l'anellatge i les dades que cal prendre de l'animal per a possibles estudis. Els ensenya les diferents mides de les anelles que poden observar i manipular, així com preguntar si algun detall els resulta desconegut o d'interès. Un cop l'ornitòleg ha posat amb molta cura l'anella a l'ocell i han pogut observar i analitzar l'animal, els nois tenen l'opció d'alliberar-los. L'alliberament però requereix l'aprenentatge d'estratègies per agafar l'animal sense ferir-lo ni prendre mal un mateix. L'alliberament és una experiència que els nois gaudeixen molt, observen amb gran inte-

rès i immortalitzen el moment amb fotografies que posteriorment ensenyaran als pares mentre els expliquen la seva aventura de servei i descoberta a l'Aiguabarreig.

Quan l'anellament no és possible, es participa en l'estudi i la identificació de plantes i papallones. Amb la col·laboració d'una biòloga, els joves van de ruta pel bosc i l'especialista els va explicant les propietats medicinals d'algunes plantes entre altres utilitats, anècdotes i supersticions. Al mateix temps que va donant informació sobre plantes, arbres i vegetació pròpia de l'Aiguabarreig estan a l'aguait de papallones que cacen i identifiquen amb l'ajuda d'un llibre guia.

Un servei amb molt èxit a l'Aiguabarreig és el manteniment i l'ampliació del jardí de papallones que altres joves van contribuir a crear en anys anteriors. Per realitzar aquest servei es compta amb tots els col·laboradors del projecte i de manera especial amb un especialista en jardineria i amb el naturalista de la franja. Als joves se'ls instrueix d'una forma bàsica sobre botànica, concretament sobre arbres, arbustos autòctons i plantes aromàtiques que podran plantar amb l'objectiu d'atreure les papallones i altres insectes que vindran a visitar el jardí. Calen coneixements sobre els diferents nivells que es poden crear per naturalitzar la zona i adaptar-la a la seva nova funció. A part, es poden realitzar i s'acostumen a fer altres instal·lacions complementàries com cartells amb indicacions de caire pedagògic sobre les espècies que s'hi poden trobar amb il·lustracions i el seus noms respectius. Aquests jardins tenen un doble vessant: per una banda, contribueixen a mantenir la biodiversitat ja que a part de les papallones també atreuen altres insectes i faciliten la seva alimentació i reproducció; per altra banda, el jardí de papallones també té una funció educativa perquè permet l'estudi de les espècies que hi habiten mitjançant l'observació de l'evolució de les poblacions. En relació a aquest servei està previst ampliar-lo creant altres jardins per fer una xarxa de jardins de papallones als pobles de la zona de l'Aiguabarreig.

Reflexió i avaluació

Una experiència no serà completament reeixida si no contempla estones de celebració, reflexió i avaluació. És a dir, moments per reviuire de manera diferent el que s'acaba de viure. L'Operació Aiguabarreig no és una excepció. Una etapa ben especial del projecte és la realització d'un taller per elaborar un record personal que s'intercanviarà a tall d'amic invisible amb els participants al camp i que s'enduran a casa com a record de l'experiència viscuda a l'Aiguabarreig. Aquest record té una gran importància perquè esdevindrà un element físic a través del qual els nois evocaran els seus records quan arribin a casa. Serà l'element mitjançant el qual reviuran molt possiblement la seva experiència fent una transferència del que han après a altres situacions, així com també serà un element per fer partícips els seus pares, germans i amics.

El taller consisteix a pintar un clauer de fusta en dues dimensions amb forma d'oreneta de ribera. La part del davant la poden pintar com volen, tot i que disposen d'un portafolis amb diferents models per ajudar-se i dels consells dels coordinadors. Per omplir la part del darrere de l'oreneta hi ha una instrucció clara: han d'escriure una dedicatòria, una frase o una paraula que reculli un sentiment o una sensació de l'experiència i posar-hi el nom. Un cop acabats els clauers es recullen i es posen en una bossa i tothom forma una rotllana i els reparteixen a tall d'amic invisible. Després de repartir-los tots, van llegint el que els ha tocat i de tant en tant afegeixen una reflexió sobre els dos dies de convivència i aprenentatge al Camp. Cadascú rebrà un record que no serà el seu, però que serà igual o més significatiu pel fet de ser d'un altre company i portar una frase diferent a la seva tot i definir la mateixa experiència. Aquest intercanvi esdevé un dels elements més enriquidors del Camp perquè una experiència pot suposar emocions i sentiments diferents fins i tot per a persones que han treballat i cooperat juntes. Més enllà dels aprenentatges vinculats al coneixement i la descoberta, s'experimenta un altre tipus de descoberta i aprenentatge relacionat amb els valors i l'amistat que omple els nois i noies de manera ben especial.

Com tot projecte que està en contínua evolució, cal una avaluació final del que ha passat durant el camp. S'han d'extreure els trets positius i detectar aquelles coses que poden

fer-se millor, i convé acabar recollint propostes dels nois i noies per reflexionar-hi i si cal incorporar-les al projecte. Per realitzar l'avaluació s'acostuma a fer un cercle on tots – nois, noies, coordinadors i caps– s'asseuen a terra per parlar de diversos temes en relació a les fases del Camp. Un darrere l'altre, encara que de manera voluntària, tenen el seu moment per fer una reflexió personal i compartir-la amb la resta del grup. A continuació poden signar al llibre de l'Operació Aiguabarreig on es guarda constància de tots els camps i els agrupaments que han participat. A part se'ls encarrega una darrera tasca: un cop arribin al seu cau han d'escriure la seva experiència com a grup i han de comprometre's a enviar-la per tal que sigui utilitzada com una nova avaluació, i també per deixar constància de la seva petjada al llibre de l'Operació Aiguabarreig. Finalment, com a símbol de tancament de la participació en l'Operació Aiguabarreig, els nois i noies fan el lliurament d'un dels seus fulards als col·laboradors del projecte com a agraïment per l'experiència al Camp de Cooperació i Descoberta.

Operació Aiguabarreig i APS

Els Camps de Cooperació i Descoberta de l'Operació Aiguabarreig compleixen del tot els requisits fonamentals de l'aprenentatge servei. Es tracta d'un projecte que parteix d'una necessitat ben patent: la defensa del medi ambient. Les contribucions dels joves poden ser grans o petites, però en tots els casos donen resposta a necessitats que el conjunt de la societat i, de manera més concreta, els veïns de la zona de l'Aiguabarreig tenen. Per altra banda, el projecte combina perfectament l'aprenentatge amb les tasques de servei a la comunitat. Els nois i noies reben força informació sobre una zona natural ben especial, la reben abans de la sortida i, de forma contextualitzada, durant els dies que dura el camp. Aquesta informació els farà més coneixedors de l'entorn natural privilegiat i sobretot els motivarà a respectar-lo. A més, adquiriran habilitats per realitzar el servei que els hagi estat encomanat. En alguns casos la construcció de cases niu o en altres la realització d'obres de jardineria per fer els jardins de papallones. Evidentment tots aquests coneixements s'activaran per realitzar el treball que implica el servei, però la realització de les tasques de servei posaran en joc actituds necessàries per treballar en equip, per esforçar-se a realitzar una feina a vegades dura, per fer les coses ben fetes, així com d'altres que acostumen a sorgir en la realització de qualsevol servei.

Els Camps i l'aprenentatge servei coincideixen també en què es tracta de metodologies basades en l'experiència directa dels nois i noies, en la participació activa durant tot el procés de realització de l'activitat, en el treball en grup i la solidaritat, en la reflexió constant per tal de prendre consciència del que es viu a cada moment, de l'avaluació per millorar el projecte i el comportament dels joves. També és una pedagogia de l'èxit i la celebració, no perquè s'aduli als joves, sinó perquè es posen les condicions que permeten assolir uns resultats satisfactoris que invitin a una celebració honesta que ompli d'orgull i satisfacció tothom.

Finalment, com la majoria dels projectes d'aprenentatge servei, l'Operació Aiguabarreig no seria possible sense la col·laboració de diferents institucions: els agrupaments, la Fundació Josep Sans, així com l'Escola de Natura de l'Aiguabarreig i les altres institucions de la zona. Cada una d'aquestes institucions aporta la seva contribució a la realització conjunta de l'Operació Aiguabarreig. Per tant, es tracta d'un bon treball de partenariat en favor d'un projecte d'aprenentatge servei.